

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 8. junija 1864.

Gospodarske stvari.

Zavarovavnica za živino.

Veliko veliko goved je nedavno poginilo po kugi. Pokazalo se je vnovič, kako primerno in koristno bi bilo, ako bi bilo mogoče, proti taki škodi govejo živino zavarovati ali asekurirati. Ne dá se tedaj tajiti živa potreba društva, ki bi tako asekuracijo prevzelo.

Tako društvo bo „prva vesoljna in vzajemna zavarovavnica za domačo živino proti kugam“, ktera se po dovoljenji visocega c. k. državnega ministerstva od 28. marca t. l. št. 21.109 ravno zdaj napravlja vkupaj z vesoljno kmetijsko upovavnico (kreditnico).

Namen le-te družbe je dvojen:

1. bode ona svojim družbenikom in deležnikom povračevala škodo, kadar bi jim goveja živina poginila po kaki kugi,
2. bode dajala kmetovavcem posojila v denarjih, da si sopet potrebne živine priskrbijo, da se jim gospodarstvo ne ustavi.

Družba misli delovati po vodilu vzajemnosti in kolikor le gré večem številu deležnikov.

Kolikor več bo deležnikov in čim bržej se vpišejo, toliko hitrejše se bo namen dosegel.

Ker pa gré pri nas najpoprej za škodo, ki jo kuge prizadevajo, in za to, da se pred vsem ta škoda povrne, povabljuje podpisani odbor pred vsem gospodarje goveje živine, da kar je le moč obilno in brž k omenjeni družbi pristopijo. Za drugo živino se bo namreč kasnejše naredilo, kar je treba.

Govejo živino pa je moč zavarovati:

1. proti črmu ali vrančnemu prisadu, 2. proti kužni pljučnici, 3. proti pravi goveji kugi.

Za vsako govedo, ki bi se proti vsem trem boleznim zavarovalo, bi se plačalo:

- a) enkrat za vselej 50 nov. krajc. po priliki za vpisnino, po tem
- b) letni prinesek, ki se bo primerno izrajtal po tem, kakor v dotični deželi več ali manj živine pocrkava in po vrednosti zavarovanega živinčeta, kakor jo deležnik sam napové, tako, da bo ta prinesek 1 odstotek (en gold. od 100 gold.) po priliki od te vrednosti iznašal.

Se vé že samo po sebi, da se bo ta odstotek toliko bolj zmanjšal, kolikor več bo deležnikov pri asekuraciji. Za to zahteva korist poedinih deležnikov, da se družba kar brž ustanovi in čedalje bolj razširi. Če bo kdo večje število živine zavaroval, se mu bodo gledé na letni prinesek polajšbe dovolile. Te polajšbe se bodo začele pri številu od 10 goved in bodo primerno rastle, kolikor večje bo število. Če bi kak družbenik

hotel tudi v 2. odsek družbe, to je, v kmetijsko upovavnico stopiti, tedaj bo za vpisnino namesto 50 novih krajcarjev en goldinar enkrat za vselej odrajtal.

Kdor je že pol leta družbenik, ima pravico do odškodbe, če bi mu zavarovano živinče poginilo ali pa če bi mu je ubili.

Kdor je tri leta družbenik in je plačal dvojno vpisnino od 1 gold. avstr. veljave, ima pravico do posojila, ki se mu bo proti 5 postotnim obrestim dalo do polovice tistega izneska, kterega je on zavaroval. Umnemu kmetovavcu, ki skrbi za ohrambo svoje živine, ni treba vseh teh korist natančneje razlagati.

S tem da kdo živino asekurira, pa ni odvezan natančnega izpolnovanja predpisov, kateri gledé na ravnanje ob živinskih kugah ali že obstojijo ali pa bi se po visokih gosposkah še izdali; marveč dolžan je še v večji meri, se natanko po njih ravnati.

V imenu odbora

G. A. Moscheni v Trstu, glavni opravnik
za Primorsko, Kranjsko, Koroško in Lombardo-Beneško.

Kaj je slajnica, kaj volčec?

Iz Bloške okolice 2. dne po sv. Urbanu. V...r. Stari pregovor pravi; „o sv. Urbanu pridejo muhe!“ Da! tudi letos so prišle, samo s tem razločkom, da so bele, in da jih je burja prinesla. Mrzlo je, da gré človeku za nohti, in nerado se bo v naših hribih drugače razšlo, nego da nam bo še kaj belca povrglo. Pa vsaj vem, da tudi ve drage „Novice“ občutite mraz, tedaj pomenimo se raje o kaki drugi zadevi. V živinozdravilskih bukvah, gospodarjem zeló koristnih, berem o treh boleznih, ki so se v tukajšnjih krajih pri goveji živini posebno vdomačile in ki so si nekako v rodu, namreč: slajnica, kostolomnica in Božji volčec, vendar slajnica je najbolj razširjena, kjer v treh duhovnijah ne najdeš skor živinčeta, da bi usnja, starih škarpov, vrví (štrikov), kostí, jelovega lesa in cunj ne glevilo. Pred kakimi 4 leti je volek požrl jopeč, v kterem je bil listnik z bankovcem za 100 gold. (Res draga piča!) Jasli iz jelovega lesa so kmali vse oškrbane in preškrbane, da klini v lestvicah 14 dní trpé, je čuda. Učeni pisatelj omenjenih bukev imenuje vzroke te bolezni: kisló travo po močirnih glinastih pašah, pomanjkanje solí itd. Vendar teh rečí jaz ne morem dolžiti, kjer v naših hribih raste ostro reberno senó; živina pije bistro vodo, in jaz ji tudi kako peščico solí privoščim, in vendar se ta nadloga ne dá odpraviti. Sém ter tjé se ugibuje, kaj nek more krivo biti te bolezni v tukajšnjih krajih in kako jo odpraviti; al prave vendar nihče ne zadene. Slišal sem celó pametnega moža trditi, da bi utegnila prebistra voda tega kriva biti, pa je menda tudi ta prazna. Prosimo tedaj, da nam